

Hιστορία του άλλου πάντα μια πολύ δύσκολη υπόθεση για την εκπαίδευση. Κυρίως όταν ο άλλος είναι εχθρός ή πως εκατέρωθεν είναι στην περίπτωση των Παλαιοτίνιων και των Ισραηλινών. Παρόλα αυτά, το προσπάθησαν. Μετά τις συμφωνίες του Όσλο, ακαδημαϊκοί δάσκαλοι και εκπαιδευτικοί από τις δύο πλευρές, 6 Παλαιοτίνιοι και 6 Ισραηλινοί, αποφάσισαν να συγγράψουν κοινό εγχειρίδιο Ιστορίας για τα Λύκεια αμφοτέρων των πλευρών, πιστεύοντας ότι είχε έρθει η ώρα να κτίσουν μαζί ένα νέο ειρηνικό μέλλον.

Οι εξελίξεις τούς διέψευσαν πάραποτα. Όταν έφθασε η ώρα της πρώτης τους συνάντησης, οι συμφωνίες του Όσλο είχαν ήδη καταρρεύσει.

Δραματικά γεγονότα ακολούθησαν. Ολόκληρος ο κόσμος παρακολούθει έκτοτε με κομμένη την ανάστοτο μεγαλείο της βίας, την αλληλεξόντωση μέχρις εσχάτων. Οι «γραμματιζούμενοι» δώμας συνέχισαν. Συνέχισαν, παρά τον υψηλό βαθμό ταύτισης ο καθείς με την κοινότητά του, την οικογένειά του, το σπίτι του. Συνέχισαν να συναντιούνται πολλές φορές σε συνθήκες παρανομίας, κρυφά και από τους συντρόφους τους, για να μην κατηγορηθούν για προδοσία.

Τρία χρόνια μετά, ένα δίγλωσσο εγχειρίδιο Ιστορίας 100 περίπου σε-

Της
Μαρίας
Ρεπούση

λίδων έπαιρνε διακριτικά τον δρόμο για επιλεγμένα Λύκεια των δύο κοινοτήτων. Διακριτικά, για να μην ξεσκώσει αντιδράσεις, για να περάσει όσο μπορούσε απαρατίφρωτο από τους «πατριώτες». Δύο γλώσσες, δύο εκδοχές για το ίδιο γεγονός και στη μέση κενό, για να μιλήσει το παιδί, να εκθέσει τη δική του εκδοχή. Τη δική του εκδοχή για δύσκολες περιόδους της ιστορίας του που ήταν κυριολεκτικά και μεταφορικά.

κά δίγλωσσες. Όπως για παράδειγμα, το 1948, που ήταν για τους

Ισραηλινούς ο πόλεμος της ανεξαρτησίας και για τους Παλαιστίνιους η κα-

ταστροφή (El-Najhba). Ή τα ιστορικά πρόσωπα που ήταν ταυτόχρονα και ήρωες και εγκληματίες, και πγέτες και τρομοκράτες.

Η κίνηση δεν κατάφερε να παραμένει για πολύ διακριτική*.

Ένας

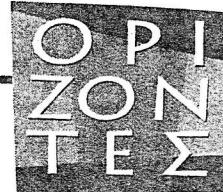
δημοσιογράφος ανακάλυψε το εγχειρίδιο και έφερε στη δημοσιότητα το δύο ζήτημα. Το υπουργείο Παιδείας του Ισραήλ αντέδρασε ακαριαία. Η χρήση του εγχειρίδιου απαγορεύθηκε στις σχολικές αίθουσες και το σχετικό διάταγμα προειδοποίησε τους εκπαιδευτικούς ότι κινδύνευαν με απόλυτη αν ήθελαν να πειραματιστούν. Το εγχειρίδιο ωστόσο φυγαδεύτηκε. Μεταφράστηκε στα αγ-

γλικά, στα γαλλικά και στα γερμανικά και οι συγγραφείς του δηλώνουν ότι θα το συνεχίσουν με τη βοήθεια της διεθνούς κοινότητας. Θα συνεχίσουν να γράφουν για το σχολείο την ιστορία της ίδιας γης με δύο τρόπους, θα συνεχίσουν να επιμένουν ότι είναι χρήσιμο να μαθαίνουν οι μαθητές και οι μαθήτριες τους και την ιστορία του άλλου. Άλλιώς θεωρούν αδύνατο ένα κοινό μέλλον.

Να ευχηθούμε και στα δικά μας:

Η Μαρία Ρεπούση είναι επίκουρη καθηγήτρια Ιστορίας και Διδακτικής της Ιστορίας στο ΑΠΘ.

* Οι πληροφορίες μας στο εξής αφορούν περισσότερο την ισραηλινή πλευρά και πρέρχονται από τον καθηγητή Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Tel Aviv Eyal Naveh, που ήταν επικεφαλής της ομάδας των Ισραηλινών καθηγητών.

Η πτώση του Χίτλερ και οι τριγμοί της

Tns

Μαρίας Ρεπούση

4.570.573 θεατές στη Γερμανία έτρεξαν στις κινηματογραφικές αίθουσες από τις 16 Σεπτεμβρίου ως τις 2 Ιανουαρίου για να δουν την ταινία του Όλιβερ Χιρσμπίγκελ «Η πτώση» που πραγματεύεται, βασισμένη σε ιστορικά ντοκουμέντα, τις δώδεκα τελευταίες ημέρες του Χίτλερ (19/3-30/4/1945). Είδαν εκεί έναν αναγνωρισμένο Γερμανό ηθοποιό, τον Μπρούνο Γκανς, να υποδύεται έναν Χίτλερ διαφορετικό από τους προηγούμενους. Να μιλάει και ξή να ουρλιάζει, να σκέπτεται και ξή μόνο να διατάζει, να συμπεριφέρεται ανθρώπινα.

Είδαν έναν άνθρωπο με σάρκα και οστά και ξή μια καρικατούρα.

Για πρώτη φορά, μ' αυτήν την αναπαράσταση, ο Χίτλερ, εξανθρωπισμένος και εκλαίκευμένος, γίνεται μαζικό θέαμα στη Γερμανία και το αποτέλεσμα αποβαίνει ιδιαίτερα επιτυχημένο εμπορικό προϊόν. Σημαντική εξάλλου αναμένεται και σε άλλες χώρες η απήκνηση του έργου. Πρόκειται για το πιο σημαντικό κινηματογραφικό γεγονός στη μεταπολεμική Γερμανία, εξήντα χρόνια μετά την πτώση του Γ' Ράιχ. Είναι ταυτόχρονα ένα μείζον κοινωνικό και πολιτικό γεγονός, που δείχνει πράγματα για τη σχέση των Γερμανών με το δύσκολο παρελθόν τους, για την επιθυμία τους να γεμίσουν τα κενά της μνήμης τους ή να ενδιαφερθούν και για τα δικά τους

θύματα. Δείχνει επίσης πώς η περίοδος της σιωπής έχει ανεπιστρεπτή περάσει.

Οι Γερμανοί μιλούσαν για ομαλοποίηση της σχέσης τους με τον Χίτλερ. Οι Πολωνοί μιλούσαν για σκάνδαλο και οι Γάλλοι προετοίμασαν το γαλλικό κοινό δίνοντας τον λόγο στους ιστορικούς τους. «Είναι ένας Χίτλερ χωρίς τον ναζισμό» προειδοποίησε ο Μάρκ Φερό, ιστορικός που εμπνέεται από τη σχέση της ιστορίας με τον κινηματογράφο, «ένας ναζισμός που δεν εμφανίζεται παρά μόνον από την κλειδαρότρυπα» σημείωσε ο Πίτερ Σέτλερ, διευθυντής ερευνών στο CNRS με ειδικότητα στο Γ' Ράιχ. Ένας αθέατος ναζισμός με πρωταγωνιστή τον Χίτλερ είναι ένα επικίνδυνο φαινόμενο, σημειώνουν πολλοί. Εξοικειώνει τους ανθρώπους με τον

ναζισμό, απενοχοποιεί τους vazí, εντάσσει το ολοκληρωτικό φαινόμενο ομβλύνοντας τα μέτωπα. Χωρίς τον ναζισμό ο Χίτλερ γίνεται ένας δεύτερος Ιντιάνα Τζόουνς, ένα ακίνδυνο καταναλώσιμο προϊόν, υπογραμμίζουν άλλοι.

Σε κάθε περίπτωση, ο κινηματογράφος έκανε για μια ακόμη φορά το θαύμα του. Έκανε την ιστορία δημόσια υπόθεση. Θύμισε με τον τρόπο του τις σιωπές της. Έφερε στο προσκήνιο το κενό της μνήμης και έδειξε πόσο αναγκαία είναι η πλήρωσή του. Κατέδειξε την οφειλή μιας ουσιαστικής συζήτησης για το ναζιστικό παρελθόν της σύγχρονης Γερμανίας και απέδειξε πόσο επεκτατικός μπορεί για γίνει όταν τον αφίσουν ελεύθερο.

Η Μαρία Ρεπούση είναι επίκουρη καθηγήτρια Ιστορία και Διδακτικής της Ιστορίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης